

§ 62 Klockringning

KARL-GUNNAR SVENSSON:

Ordförande, ledamöter och biskopar. Man kan tycka att detta med klockringning inte skulle vara så vansinnigt viktigt, men det är inte bara en kulturgärning att vi har klockringning. Det är också en missionsgrej, kan man säga. Det hörs när det ringer till gudstjänst och det är inte bara de som sitter i kyrkan som hör det. Det hörs över hela bygden. På det sättet är det viktigt att det här med klockringning fungerar på ett bra sätt.

Anledningen till att jag skrev motionen 2014:17 var att det ringdes i protest tidigare under året. Då kollade jag om det har varit problem tidigare med riktlinjer. Vad är det som gäller när det inte är ringning till gudstjänst? Jag såg att det inte har varit särskilt många fall, men det stod om ett fall i Ystad. Där ville man att det skulle finnas lite riktlinjer. Därför skrev jag motionen och tyckte att man skulle kunna ha riktlinjer och sätta dem på riksnivå, alltså på vår nivå, men utskottet tyckte inte som jag. De ansåg att det är bättre att göra det på stiftsnivå, och när jag tänker efter är det nog inte så galet. Så jag tycker att utskottet har helt rätt, trots att det blev ett avslag på min motion. Det är jättebra att biskoparna tar tag i det, och det har de gjort. Det säger utskottet och jag uppskattar att biskoparna har tagit tag i frågan. Det är väl härligt!

Därför yrkar jag bifall till utskottet.

AXEL W KARLSSON:

Ordförande, ledamöter! För en del decennier sedan satt jag och läste protokoll från prästmöten i Svenska kyrkan. De var från 1890-talet. De var väldigt tydligt präglade av moralpanik. Det hade blivit en massa barbarer som hade uppstått i Sverige som ville omstörta samhällsordningen. De underkastade sig inte tanken att rika och fattiga och sådant som klyftor kommer från Gud utan ville ha en annan ordning. Vad skulle kyrkan ta sig till? Sedan hade folk slutat gå i kyrkan och ville heller inte bry sig om kyrkan.

Jag tror att utvägen där, historiskt sett, handlade väldigt mycket om dialog. Nathan Söderblom var viktig i det här sammanhanget. Ungkyrkorörelsen var viktig, Sigtunastiftelsen likaså. För fyra år sedan och lite till hölls en predikan som har kommit att bli berömd och legendarisk. Den var präglad av välvilja, mot rasism och för människors lika värde. I gudstjänster förekom bibelorden som de flesta av oss torde känna till: "Om dessa tiger ska stenarna ropa." Det fanns dock en del nere i kyrkan som inte hörde det. De hörde i stället: "Om dessa tiger ska stenarna tala." Det är någonting helt annat. Det var människor som de sista veckorna hade stått i stenregn och flaskregn och mer eller mindre riskerat livet. Man hade mött antidemokratiska krafter som ville sabotera yttrandefriheten.

Jag tycker det hedrar biskop Eva Brunne väldigt mycket, när hon med dem som gick ut ur kyrkan senare ordnade med en dialog, som dessutom sändes i teve från Gustav Adolfs kyrka. Det är nämligen så jag tror man ska göra. Vi måste tänka på hur vi uttrycker oss och vi måste ta ansvar för våra uttryck. Nu har man ringt i klockor och det har uppstått en väldigt stor förvirring, om det är för eller emot eller vad det egentligen handlar om. Det har aldrig förr funnits ett parti som inte ens fått 1 000 röster i valet som har fått så mycken uppmärksamhet av Svenska kyrkan. Det kan väl ändå inte vara meningen. Det kan ju inte heller vara meningen att klockorna liksom ska stämma in i antidemokraternas oväsen. Så vill vi väl inte att de ska uppfattas. Vi vill inte att det ska uppfattas så att vi fördömer människor och vi vill

inte heller att det ska uppfattas som ett förlöjligande. Några människor skrattar och säger att Svenska kyrkan har återvänt till medeltiden. Man tror att man kan bekämpa troll med klockringningar.

Som sagt var, sök människan bakom ideologin. Det gör man i dialog. Den kan naturligtvis gestaltas på väldigt många olika sätt. Det kan vara så som Eva Brunne gjorde, men det behöver det inte vara. Det kan vara att man sätter sig ner i all avskildhet. Lyssna efter varför människor blir nazister eller vad de nu blir. Låt er inte bli uppskrämda. Det måste ju finnas en anledning till detta. Jag tror ni kan göra många intressanta upptäckter på den vägen. Vi måste precisera detta med klockringning.

Jag yrkar bifall på min motion 2014:88. Utskottet vill ha det på ett annat sätt. Man tror att biskoparna kan reglera detta. Okej, det kanske kan bli så. Det kanske vi också kan leva med, men något slags ordning måste det bli på detta, så att inte våra klockringningar missuppfattas som något slags fördömande eller förkastande av människor.

GUSTAF BENGTSSON:

Fru ordförande, ärade kyrkomöte! Jag talar för utskottet i frågan och yrkar bifall till utskottets förslag att avslå motionerna 2014:17 och 2014:88. Motionerna syftar till att kyrkostyrelsen ska ta fram riktlinjer respektive bestämmelser när kyrkoklockor ska ringa. I motiveringarna nämns dels en oro för en överdriven eller ansvarslös ringning, att den till exempel skulle få negativa följder för kyrkan, och dels en önskan att på något sätt sanktionera användning av klockringningen för att stödja människovärdet. Nåväl, utskottet konstaterar att beslut om klockringning fattas på lokal nivå, att det inte i dagsläget finns någon egentlig reglering i kyrkoordningen samt att kyrkohandboken endast reglerar klockringning i samband med själaringning.

Sedan de här motionerna skrevs har biskopsmötet hunnit med att sammanträda. Man har varit överens, om jag har förstått det hela rätt, om att det är viktigt att finna nya sätt att manifestera människovärdet. Samtidigt är varje gudstjänst en manifestation av just människovärdet. Ärkebiskopen menade också att klockringning i första hand bör användas för att kalla till gudstjänst och att man ska använda den till att markera något positivt, inte för att markera mot något negativt. Vidare menade ärkebiskopen att varje biskop kan utfärda rekommendationer för sitt stift och två biskopar har redan gjort så.

Utskottet menar därför att verkligheten är lite annorlunda nu mot när motionerna skrevs. Det behov av vägledning som vi tycker ändå finns har tillgodosetts eller håller på att tillgodoses genom det agerande som biskoparna har gjort, vilket vi är väldigt tacksamma för. Vad gäller just motionernas förslag till kyrkomötesbeslut menar utskottet att det vore olämpligt att utarbeta bestämmelser i kyrkoordningen på detta område, dels för att ett sådant regelverk måste bli väldigt omfattande för att täcka upp alla de lokala varianter som finns, dels för att det finns ett värde i att den typen av beslut fattas på lokal nivå, där kunskapen finns om sedvänjor och om förväntningar. Att som föreslås i motion 2014:17 i stället ta fram riktlinjer menar utskottet i stället vore olämpligt, å ena sidan av samma skäl som att bestämmelser vore olämpliga och å andra sidan eftersom riktlinjer har en rättsligt oklart status och därför bör användas sparsamt.

Utskottet yrkar avslag på motionerna. Samtidigt bejakar utskottet den oro och önskan om vägledning som motionerna ger uttryck för. Det är därför med glädje

som utskottet kan konstatera att kyrkans biskopar har tagit tag i frågan och i flera fall kommit med rekommendationer.

Bifall till utskottet. Tack för ordet.

SOFIJA PEDERSEN VIDEKE:

Fru ordförande, kyrkomötesvänner! Jag hörde något här som fick mig att häpna. Jag vill understryka att jag inte tror det är Guds mening att det ska vara skillnad i världen, så att några är fattiga och andra är rika. Att det är så beror på människors brist och inte Guds vilja. Så tolkar inte jag till exempel 2 Korintierbrevet 8 kapitlet som vi läste härom söndagen, då temat var Samhällsansvar.

AXEL W KARLSSON:

Jag hoppas inte jag blir missförstådd här. Jag illustrerade med tidigare moralpanik i historien. Den tycker jag har likheter med dagens läge. Det kan man kanske diskutera, men det var alltså så att man var väldigt bekymrad över de här barbariska hoparna som organiserade sig, blev fler och fler och samlades under röda fanor. Kyrkan hade väldigt svårt att ta in de nya idéerna. Man förkunnade då att det var Guds mening att det skulle finnas klyftor mellan rika och fattiga. Det tror vi inte idag. Inte heller jag tror det. Jag är ju starkt för ett egalitärt samhälle, så är det. Jag ville ta det som en illustration och jag undrar om inte dagens situation är lite åt det hållet också, att vi ibland handlar i panik och det händer saker som vi inte riktigt förstår oss på. Så vill vi göra någonting. Vi vill bekämpa det onda. Så rusar man iväg och gör saker som inte är riktigt väl genomtänkta.

Det var det som var min poäng. Det positiva jag pläderar för är att man ska försöka hitta människan. Jag tror det var så man gjorde för att komma ur moralpaniken på den tiden. Man kom fram till ett slags syntes som vi har kommit till här – kan vi väl säga – mellan kapitalism, om ni så vill, och socialism eller kapitalism och demokrati. Social marknadsdemokrati kallas det för i vissa sammanhang och det är ganska bra, tycker jag. Historien går vidare. Nu står vi inför nya utmaningar och varför organiserar sig människor på det sättet? Vad är det för missnöje man känner? Vad kan vi bidra med positivt som kyrka i den här situationen? Jag tror att vi kan göra det positivt, men det första steget är att man försöker hitta människan bakom ideologier och teorier.

Beslut i ärendet återfinns i kyrkomötets protokoll, § 103.